

Viite: VN/5422/2020 lausuntopyyntö 15.6.2022 luonnoksesta hallituksen esitykseksi

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu luonnokseen hallituksen esitykseksi eduskunnalle tiettyjä pinta-ala- ja eläinperusteisia tukia koskeviksi laeiksi seuraavaa:

ELY-keskus haluaa kiinnittää huomiota seuraaviin kohtiin

- Euroopan unionin suorista viljelijätuista annettavassa laissa
- eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annettavassa laissa
- tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annettavassa laissa

Laki Euroopan unionin suorista viljelijätuista

- 9 § *Suorien viljelijätukien maksamisen yleiset edellytykset*, 2 momentti. Suorien viljelijätukien maksamisen yleiset edellytykset tulevat vaikuttamaan ELY-keskusten suorittamien valvontojen resurssitarpeiden lisäksi aikatauluihin. Tämä tulisi todeta perusteluissa vaikutuksissa viranomaisten toimintaan (sivu 24).
- 10 § *Perustulotuki*, 1 momentti. Mikä hyväksytään suorissa viljelijätuissa tukikelpoiseksi alaksi vuosittain? Jos viljelijä raivaa uutta peltoa, tulee siitä automaattisesti seuraavan tukihaun yhteydessä mm. perustulotukeen oikeuttavaa alaa? Raivatun pellon mahdollinen hyväksyminen perustulotukeen oikeuttavaksi alaksi tulisi tarkentaa.

Laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista

- 5 § *Ympäristökorvaus*, 5 momentti. Vuonna 2023 tulee ympäristösopimushakemusten määrä olemaan niin suuri, että ELY-keskusten nykyisillä resursseilla ei todennäköisesti ehditä kaikkia hallinnollisia tarkastuskäyntejä tekemään. Tähän tarvitaan lisäresursseja ainakin vuodelle 2023 ja todennäköisesti myös vuodelle 2024.
Perustelutextissä (s. 24, 4 kappale) viitataan siihen, että pinta-alamonitorointiin liittyvien uusien tehtävien määrää on mahdotonta arvioida. Vastaavasti seuraavassa lauseessa arvioidaan ympäristösopimuksiin ja kosteikkoinvestointeihin liittyvien tarkastuskäyntien hoituvan nykyisellä henkilöresurssilla. Kuinka näin voidaan arvioida, jos ei tiedetä monitorointivalvontojen vaatimaa resurssitarvetta? Useissa ELY-keskuksissa näitä tehtäviä tekevät samat henkilöt, joten tämä tulee ottaa tarvittavien resurssien arvioinnissa huomioon.
- 8 § *Luonnonhaittakorvaus*, 1 momentti. Luonnonhaittakorvauksen myöntämisen edellytyksenä olisi, että viljelijällä on hallinnassaan vähintään viisi hehtaaria luonnonhaittakorvauksessa korvauskelpoista maatalousmaata. Tältä osin olisi syytä soveltaa pienten, alle viiden hehtaarin suuruisten puutarhatilojen osalta samaa sääntöä kuin ympäristökorvauksessa. Tällöin

puutarhailoille luonnonhaittakorvausta voitaisiin myöntää, kun tilalla olisi puutarhakasvien viljelyssä vähintään yksi hehtaari luonnonhaittakorvauksessa korvauskelpoista maatalousmaata. Näin siksi, että pienien puutarhatilojen viljelytoiminta on usein hyvin intensiivistä ja näillä on usein viljelyssä erikoiskasveja, joiden avulla tilojen kannattavuus ja toimeentulo on turvattu. Tilojen tuotannossa on myös Suomen olosuhteet huomioiden merkittävä riski luonnonhaitasta, jonka vuoksi luonnonhaittakorvauksen maksaminen pienille puutarhailoille tulisi turvata.

- 11 § *Korvauksen maksamisen edellytykset*. Luomusitoumuksissa ja ympäristösopimuksissa maksetaan nykyään vain ennakko ja loppumaksu. Pykälän perusteluihin tulisi tarkentaa, voidaanko mainitut ennakot maksaa myös jatkossa, vaikka valvonta on vielä kesken sekä mikä on ennakon ja ensimmäisen erän ero?
- 13 § *Sitoumuksen ja sopimuksen lakkaaminen*, 2 momentti. Sopimuksen purkaminen ennen sopimuskauden päättymistä ilman takaisinperintää tulisi olla mahdollista myös sellaisissa tilanteissa, joissa tilalla luovutaan eläimistä eikä alueelle ole mahdollista saada enää laiduntajiamistään. Perinnebiotooppien hoidossa tulee olemaan entistä enemmän haasteita saada laiduntavia eläimiä alueita hoitamaan.
Perustelutekstissä mainitaan ylivoimaisen esteen osalta myös ennalta arvaamaton petovahinko. Miten ennalta arvaamattomuus määritellään ja kuka määrittelyn tekee? Onko Pohjois-Karjalassa aluetta, jossa petovahinko voitaisiin lukea ennalta arvaamattomaksi? Kohdan muotoilu tulee tehdä siten, että myös yleisesti tunnetuilla petovahinkoalueilla olisi mahdollista hyödyntää tätä kohtaa.
- 17 § *Siirtymäsäännökset* 5 momentti. Ympäristösopimukseen haetun lohkon pinta-alan ehdoton mittaamisvaatimus olisi hyvä muotoilla siten, että pinta-ala pitää mitata vain tarvittaessa ja perustellusta syystä.

Laki tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta

- 20 § *Hallinnollinen tarkastus ja ristiintarkastus*, 2 momentti. Tässä momentissa mainitaan, että kunnan hallinnollisessa tarkastuksessa tekemä ehdollisuuden laiminlyönti aiheuttaa kunnan osalta laiminlyönnin arvioinnin ja seuraamusehdotuksen. Laiminlyönnin arviointi ja seuraamusehdotuksen tekeminen tulisi siirtää ELY-keskuksen tehtäviksi, koska erityisesti tehtävien eriyttämisvaatimusten täyttäminen kunnassa voi osoittautua vaikeaksi.
- 21 § *Pinta-alamonitorointi*, 2 momentti. Kuinka varmistetaan, että sähköinen selvityspyyntö varmasti tavoittaa tuenhakijan ja että tuenhakijalla on tekniset valmiudet ja osaamista vastata selvityspyyntöön? Tukihakemuksen jättäminen vielä onnistunee sähköisesti sellaisiltakin tuenhakijoilta, joilla ei ole teknisiä valmiuksia eikä osaamista, koska he voivat käyttää avustajaa tai neuvojaa hakemuksen jättämisessä apuna. Sen sijaan sähköisesti lähetetty selvityspyyntö ei välttämättä tavoita tällaista tuenhakijaa lainkaan, johtuen em. syistä. Tässä asiassa tulee harkita toimeenpanon osalta siirtymävaihetta, jossa selvityspyyntö menee tiedoksi myös paikalliselle maaseutuviranomaiselle (kuntaan). Tällöin kunnan viranomainen voisi olla yhteydessä selvityspyynnön osalta sellaiseen tiedossa olevaan tuenhakijaan, jolla ole teknisiä valmiuksia ottaa selvityspyyntöä vastaan ja osaamista vastata siihen.
- 21 § *Pinta-alamonitorointi*, 4 momentti. Onko olemassa mitään arviota siitä, kuinka paljon pinta-alamonitoroinnin laadunarvioinnin maastokäyntejä on vuositasolla odotettavissa? ELY-keskusten on erittäin vaikeaa tehdä resurssien suunnittelua, mikäli tietoa asiasta ei ole olemassa.

- *24 § Pinta-ala monitorointi ja uusien tekniikoiden käyttäminen seurannassa ja valvonnassa*, 3 momentti. Perustelutekstissä on maininta, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin, mitkä ovat tekniset edellytykset myös tuenhakijan itsensä ottamille paikkatiedon sisältävälle valokuvulle, jotta sitä voitaisiin valvonnassa hyödyntää.
Mitä tämä käytännössä tarkoittaa? Edellytetäänkö tuenhakijalta jatkossa esim. sellaista mobiililaitetta, joka täyttää kameran osalta valtioneuvoston asetuksessa säädetyt tekniset vaatimukset? Jos tuenhakijalla ei ole tällaista mobiililaitetta, mitä siitä seuraa? Paikan päällä tehtävä valvontakäynti?
- *27 § Viranomaisen tiedon- ja avunsaantioikeus*, 2 momentti. Tarpeellisen avun antamatta jättäminen valvonnan suorittamiseksi kokonaisuudessaan, voitaisiin katsoa valvonnan osittaiseksi estämiseksi. Tällaisessa tilanteessa sovellettaisiin toimeenpanolain 32 §:n 2 momenttia. Tämä tulkinta on erittäin tervetullut ja tarpeellinen lisätä myös tähän lakiin.
- *34 § Vähennykset ja seuraamukset eläinperusteisissa tuissa*, 1 momentti. Eläintukien vähennyksen porrastamisessa pitäisi eläinvalvojilla olla mahdollisuus kohtuullistaa seuraamuksen suuruutta perustellusta syystä.
- *51 § Päätöksen maksullisuus ja tiedoksianto*, 2 momentti. Perustelutekstissä on maininta, että Ruokavirasto voisi nykykäytännöstä poiketen tukihakemuksessa kysyä tai pyytää tuenhakijalta suostumusta päätösten antamiseen tiedoksi sähköisesti vastaavassa sähköisessä verkkopalvelussa kuin missä tukihakemukset tehdään.
Tuenhakijan suostumusta pyydetessä pitäisi myös tiedustella, onko tuenhakijalla itsellään teknisiä valmiuksia ja osaamista sähköiseen asiointiin vai käyttääkö hän apuna avustajaa tai neuvojaa sähköisen asioinnin osalta. Tällaisessa tilanteessa pitäisi varmistua siitä, että sähköisesti tuenhakijalle toimitettavat päätökset varmasti tavoittavat hänet siten, että hänellä on halutessaan mahdollisuus hakea määräajan puitteissa oikaisua annettuun päätökseen.

Hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt johtava asiantuntija Arto Ruuska ja hyväksynyt ylijohdaja Ari Niiranen.